

Kuidas valimised ühiskonnaga kaasas käivad: 20 aastat e-hääletamist

Arne Koitmäe
Riigi valimisteenistuse juht

XXI sajandil saavad kõik hääletada

KOHALIKU OMAVALITSUSE VOLIKOGU VALIMISED 2025						
E 13.10	T 14.10	K 15.10	N 16.10	R 17.10	L 18.10	P 19.10.2025
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 – 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 – 20.00		Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 – 20.00
Elektrooniline hääletamine E 9.00 L 20.00						
Asukohas hääletamine 9.00 – 20.00				Kodus hääletamine 9.00 – 20.00		

Hääletamisvõimaluste laienemine

1992: Sedeli deponeerimine; hääletamine välisesindustes

1993: Eelhääletamine, kodus hääletamine

1995: Kirja teel hääletamine

1996: Volitatud esindaja kaudu hääletamine

2005: E-hääletamine

2021: Valimisnädal, hääletada saab terve ringkonna piires

2023: Üle 50% valijatest hääletas internetis, üle 70% eelhääletas

Praktiline vajadus

Valimiste üldisuse tagamine

Valijad ei viibi kogu aeg oma kodukohas

Alaliselt välisriigis elavad valijad

Inimeste võime hääletada hääletamisruumis erinev

Hääletamisest osavõtu hoidmine

Erinevad vanuse- ja ühiskondlikud grupid käituvad erinevalt

Rahvusvaheline huvi e-hääletamise vastu

- Täiendav hääletamisvõimalus siseriiklikult
- Kaasata väljaspool riiki elavad valijad
- Logistilised väljakutsed
- Olenevalt olukorrast tunnetatakse digilahendusi ka usaldusväärsemana
- Rahvusvaheliselt üleminek hääletamismasinatele ja elektroonilistele valijate nimekirjadele

Tulevik

- Nutiseadmega hääletamine
- Postkvantkrüptograafia
- Teadlik valija oskab rohkem küsida
- Koostöö teadlastega
- Seaduse täiendamine
 - ODIHR-i raporti soovitusel

E-hääletamise nõukoda

- Jätkata küberkomisjoni tööd eksperttasemel
- Teemad: turve, tehnoloogia, õigusruum, läbipaistvus jne, rahvusvaheline koostöö
- Esimesel aastal jätkata riskide kaardistamist
- Uus fookus: õigusruum
- Moodustame pärast valimisi 2025

Täna!

www.valimised.ee

info@valimised.ee

Registreeru vaatejaks: vaatlemine@valimised.ee